

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТУ
Кафедра господарського права**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з наукової роботи

Іван МИРОНЮК

«26» червня 2026 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**МЕТОДОЛОГІЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ
ЮРИДИЧНИХ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ**

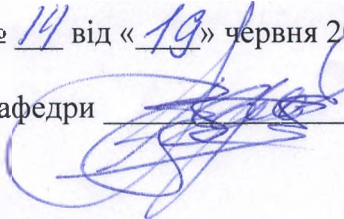
Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий)
Галузь знань	D Бізнес, адміністрування та право
Спеціальність	D8 Право
Освітня програма	Право
Статус дисципліни	Обов'язкова
Мова навчання	Українська

Робоча програма навчальної дисципліни «Методологія та організація юридичних наукових досліджень» для здобувачів вищої освіти галузі знань **D Бізнес, адміністрування та право** спеціальності **D8 Право** освітньої програми **Право**.

Розробники:

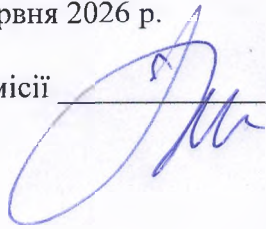
Лазур Ярослав Володимирович – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри господарського права

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри господарського права
протокол № 14 від «19» червня 2026 р.

Завідувач кафедри Вадим РОШКАНІЮК

Схвалено науково-методичною комісією юридичного факультету

протокол № 10 від «26» червня 2026 р.

Голова науково-методичної комісії Павло ЧЕРЕВКО

© Лазур Я.В., 2026 р.

© ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2026 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування Показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Очна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 3	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 90	1	1
Тижневих годин для очної форми навчання: 2,4 аудиторних – 36 самостійної роботи студента – 54	Семестр:	
	2	2
	Лекції:	
	18	8
	Практичні (семінарські):	
	18	6
Вид підсумкового контролю: екзамен	Лабораторні:	
	-	-
Форма підсумкового контролю: усна	Самостійна робота:	
	54	76

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «**Методологія та організація юридичних наукових досліджень**» є набуття здобувачем достатніх компетентностей для пошуку та оброблення інформації з різних джерел та достатніх знань для проведення власних юридичних наукових досліджень, забезпечення єдності, системності і комплексності юридичних досліджень, сприяння розвитку раціонального творчого мислення, розв'язанню наукових проблем, що постають в процесі наукових юридичних досліджень, на високому методологічному рівні, що є запорукою отримання об'єктивних, повних і науково обґрунтованих результатів.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти таких компетентностей:

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної, у тому числі дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК01. Здатність до утворення абстрактних понять і оперування ними, до критичної оцінки й переосмислення накопиченого досвіду (власного і чужого), та до рефлексування загальносуспільної та професійної діяльності.

ЗК02. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК03. Здатність працювати в команді науковців, розробляти наукові проекти та управляти ними.

ЗК04. Здатність розв'язувати комплексні проблеми на основі системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору.

ЗК05. Здатність з нових дослідницьких позицій формувати належну методологічну базу власного наукового дослідження, усвідомлювати його актуальність, визначати мету та цілі, а також оцінювати його якість.

ЗК08. Уміння гнучко адаптовуватися до змінних професійних ситуацій, до новел у правовому регулюванні.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК01. Здатність планувати та виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у галузі права та дотичних до неї міждисциплінарних напрямів і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з права та суміжних галузей.

СК02. Здатність застосовувати методи правового і міждисциплінарного дослідження, виявляти їх евристичні можливості та межі, використовувати релевантний дослідницький інструментарій.

СК03. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті та проектах правничої освіти у системі освіти дорослих.

СК04. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру у сфері права та забезпечувати якість виконуваних досліджень; дотримання права інтелектуальної власності та стандартів академічної доброчесності.

СК05. Здатність моделювати оптимальні варіанти вирішення складних правових проблем, прогнозувати можливі наслідки їх реалізації.

СК06. Здатність здійснювати експертну діяльність у сфері права. Знання методологічних принципів та методів правового дослідження.

СК08. Здатність до формулювань юридичних конструкцій і перевірка їх адекватності шляхом творчого застосування існуючих та генерування нових правових ідей.

СК09. Здатність до ведення діалогу й аргументування під час наукових і ділових дискусій, переговорів, судових дебатів, публічного виступу в судах та інших органах.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «**Методологія та організація юридичних наукових досліджень**» вивчається на 1 році навчання третього (освітньо-наукового) рівня освіти і, відповідно, до структурно-логічної схеми освітньо-наукової програми спеціальності **D8 Право** опанування дисципліни не потребує попереднього вивчення освітніх компонент у межах зазначеної освітньої програми.

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньо-наукової програми «**Право**» на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти, вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Мати передові концептуальні та методологічні знання у сфері права і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень, отримання нових знань та здійснення інновацій.	ПРН 1
Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми права державною та іноземною мовами, оприлюднювати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних наукових виданнях.	ПРН 2
Застосовувати у фаховій діяльності знання та розуміння системи права, історії світової та української правової думки, сучасної правової доктрини, а також основних напрямів та провідних тенденцій у розвитку права.	ПРН 3
Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні аргументи, зокрема, результати теоретичного аналізу, прикладних досліджень, наявні наукові джерела; аналізувати досліджувану проблему з урахуванням широкого правового та загальносоціального контекстів.	ПРН 4
Планувати і виконувати теоретичні та прикладні дослідження з права та дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасного наукового інструментарію, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу передових концептуальних і методологічних знань щодо досліджуваної проблеми з дотриманням стандартів академічної та професійної етики.	ПРН 5
Розуміти загальні принципи та методи юридичної науки, а також методологію наукових досліджень, застосовувати їх у власних дослідженнях у сфері права та у викладацькій практиці.	ПРН 6
Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення, аналізу й збереження даних та інформації, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та складної структури, спеціалізовані програмне забезпечення, бази даних та інформаційні системи у науковій, викладацькій, правотворчій та правозастосовній діяльності.	ПРН 7
Розробляти, реалізовувати та здійснювати управління науковими та інноваційними проектами, які дають можливість створювати законопроектну та правозастосовну практику і розв'язувати значущі наукові та прикладні правові проблеми з урахуванням етичних, соціальноуправлінських, соціально-	ПРН 8

економічних, екологічних та духовно-культурних аспектів, забезпечувати реєстрацію прав інтелектуальної власності щодо наукових результатів.	
Готувати правові висновки, пропозиції та рекомендації за результатами правового дослідження.	ПРН 10
Здійснювати доктринальне тлумачення норм національного, міжнародного та права Європейського Союзу, здійснювати порівняльний аналіз правових явищ та процесів у різних правових системах.	ПРН 11

Вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких очікуваних результатів навчання:

Очікувані результати навчання	Шифр ПРН
Мати передові концептуальні та методологічні знання у сфері права і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень, отримання нових знань та здійснення інновацій.	ПРН 1
Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми права державною та іноземною мовами, оприлюднювати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних наукових виданнях.	ПРН 2
Застосовувати у фаховій діяльності знання та розуміння системи права, історії світової та української правової думки, сучасної правової доктрини, а також основних напрямів та провідних тенденцій у розвитку права.	ПРН 3
Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні аргументи, зокрема, результати теоретичного аналізу, прикладних досліджень, наявні наукові джерела; аналізувати досліджувану проблему з урахуванням широкого правового та загальносоціального контекстів.	ПРН 4
Планувати і виконувати теоретичні та прикладні дослідження з права та дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасного наукового інструментарію, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу передових концептуальних і методологічних знань щодо досліджуваної проблеми з дотриманням стандартів академічної та професійної етики.	ПРН 5
Розуміти загальні принципи та методи юридичної науки, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері права та у викладацькій практиці.	ПРН 6
Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення, аналізу й збереження даних та інформації, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та складної структури, спеціалізовані програмне забезпечення, бази даних та інформаційні системи у науковій, викладацькій, правотворчій та правозастосовній діяльності.	ПРН 7
Розробляти, реалізовувати та здійснювати управління науковими та інноваційними проектами, які дають можливість створювати законопроектну та правозастосовну практику і розв'язувати значущі наукові та прикладні правові проблеми з урахуванням етичних, соціальноуправлінських, соціально-економічних, екологічних та духовно-культурних аспектів, забезпечувати реєстрацію прав інтелектуальної власності щодо наукових результатів.	ПРН 8
Готувати правові висновки, пропозиції та рекомендації за результатами правового дослідження.	ПРН 10
Здійснювати доктринальне тлумачення норм національного, міжнародного та права Європейського Союзу, здійснювати порівняльний аналіз правових явищ	ПРН 11

та процесів у різних правових системах.	
---	--

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є: виступи на практичних заняттях, підготовка здобувачами есе та виступи на наукових заходах.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: заслуховування виступів на практичних заняттях, та виступів на наукових заходах.

Форма модульного контролю: захист підготовленого наукового есе перед аудиторією.

Форма підсумкового семестрового контролю: проведення усного екзамену.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточне оцінювання та самостійна робота							Захист підготовленого наукового есе перед аудиторією	Сума
T.1	T.2	T.3	T.4	T.5	T.6	T.7	40	100
9	9	9	9	8	8	8		

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Денна		Заочна	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття	8	60	2	60
Захист підготовленого наукового есе перед аудиторією	1	40	1	40
Разом		100		100

Критерії оцінювання проміжного та підсумкового семестрового контролю здобувачів ступеня доктора філософії

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

Знання здобувачів ступеня доктора філософії з дисципліни оцінюється за такими критеріями: оцінку «відмінно» (90-100 балів, A) заслуговує здобувач, який всебічно і глибоко володіє програмовим матеріалом, може аналізувати та синтезувати правову інформацію, що стосується органів публічної адміністрації, засвоїв основну і ознайомлений з додатковою літературою, яка рекомендована програмою та може аналізувати інформацію з різних джерел (доктринальних, нормативних, правозастосовних), здатен продукувати нові думки та ідеї стосовно організації та повноважень органів публічної адміністрації та вільно їх висловлювати.

оцінку «добре» (82-89 балів, B) – заслуговує здобувач освітнього ступеня доктора філософії, який повністю опанував і вільно володіє програмовим матеріалом, має системні знання по тематиці дисципліни, має здатність до самостійного пошуку інформації, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою та може аналізувати інформацію з різних джерел (доктринальних, нормативних, правозастосовних), здатен продукувати нові думки та ідеї стосовно організації та повноважень органів публічної адміністрації, однак, не в усіх питаннях добирає чітку аргументацію для обґрунтування своєї позиції та думки.

оцінку «добре» (74-81 бал, C) заслуговує здобувач освітнього ступеня доктора філософії, який навчальну програму опанував, але є незначні прогалини у знаннях, вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію, що стосується органів публічної інформації, може продукувати нові думки та ідеї стосовно організації та повноважень органів публічної адміністрації та застосовувати знання у практичній юридичній діяльності, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою;

оцінку «задовільно» (64-73 бали, D) – заслуговує здобувач освітнього ступеня доктор філософії, який знає основний програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшої наукової роботи та використання його у майбутній професії, ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою, але допускає помилки при виконанні завдань, хоча при вказівці на помилки, може знайти шляхи їх усунення.

оцінку «задовільно» (60-63 бали, E) – заслуговує здобувач освітнього ступеня доктора філософії, який володіє основним програмовим матеріалом в обсязі, необхідному для подальшої наукової роботи та практичної діяльності, однак, виконання завдань задовольняє мінімальні критерії.

оцінка «незадовільно» (35-59 балів, FX) – виставляється здобувачеві освітнього ступеня доктора філософії, який виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань.

оцінка «незадовільно» (35 балів, F) – виставляється здобувачеві освітнього ступеня доктора філософії, який володіє навчальним матеріалом тільки на рівні репродукування і не може продовжувати навчання за відповідним освітнім рівнем, оскільки не готовий до пошуку, оброблення на аналізі інформації, не може продукувати нові думки та ідеї стосовно організації та повноважень органів публічної адміністрації.

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Методологія юридичних наукових досліджень.

Тема 2. Особливості сучасної методології юридичних наукових досліджень.

Тема 3. Методологія системного підходу при проведенні юридичних досліджень

Тема 4. Організація юридичних наукових досліджень.

Тема 5. Основні етапи юридичного наукового дослідження.

Тема 6. Написання і оформлення наукових праць аспірантів.

Тема 7. Особливості підготовки, оформлення і захисту наукових робіт.

6.2. Структура навчальної дисципліни для очної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин – 90											
	Форма навчання: денна						Форма навчання: заочна					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		лекції	практичні (семінарії)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота		лекції	практичні (семінарії)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота
Тема 1. Методологія юридичних наукових досліджень.	12	4	2			6	13	2	-			11
Тема 2. Особливості сучасної методології юридичних наукових досліджень.	12	2	4			6	13	1	1			11
Тема 3. Методологія системного підходу при проведенні юридичних досліджень	10	2	2			6	12	1	-			11
Тема 4. Організація юридичних наукових досліджень.	10	2	2			6	13	1	1			11
Тема 5. Основні етапи юридичного наукового дослідження.	10	2	2			6	13	1	1			11
Тема 6. Написання і оформлення наукових праць аспірантів	10	2	2			6	12	1	1			10
Тема 7. Особливості підготовки, оформлення і захисту наукових робіт	10	2	2			6	13	1	1			11
Модульна контрольна робота	16	2	2			12	1	-	1			-
Разом за семестр	90	18	18			54	90	8	6			76

6.3. Теми практичних (семінарських, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Методологія юридичних наукових досліджень.	2	-
2	Особливості сучасної методології юридичних наукових досліджень.	4	1
3	Методологія системного підходу при проведенні юридичних досліджень	2	-
4	Організація юридичних наукових досліджень.	2	1
5	Основні етапи юридичного наукового дослідження.	2	1
6	Написання і оформлення наукових праць аспірантів	2	1
7	Особливості підготовки, оформлення і захисту наукових робіт	2	1
8	Модульна контрольна робота	2	1
Разом		18	6

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Поняття та види юридичних наукових досліджень	3	5
2	Загальна характеристика процесів юридичного наукового дослідження. Структура наукового дослідження	3	4
3	Оформлення звітів про результати наукової роботи	3	5
4	Обробка даних дослідження, аналіз чинного законодавства, міжнародного права, практики їх реалізації.	3	4
5	Форми відображення результатів наукового дослідження: доповіді, тези, статті, розділи до монографій, науково-методичні рекомендації, навчальні посібники, дисертації, монографії	3	5
6	Поняття методологія, метод, прийом в юридичному науковому дослідженні.	3	4
7	Класифікація методів юридичного наукового дослідження	3	5
8	Вибір напрямку і теми юридичного наукового дослідження	3	4
9	Визначення предмета і об'єкта дослідження. Мета і завдання дослідження	3	5
10	Послідовність та етапи виконання юридичних наукових досліджень	3	4
11	Пошук, накопичення та опрацювання наукової інформації	3	5
12	Порядок здійснення юридичного наукового дослідження.	3	4
13	Поняття, функції та структура плану юридичного наукового дослідження	3	5
14	Загальні поняття процесу пізнання. Принципи та методи наукового пізнання	3	4
15	Методи здійснення юридичного наукового дослідження	3	5
16	Проблемні ситуації в межах юридичного наукового дослідження	3	4
17	Підготовка та формулювання законопроектів та інших документів з питань вдосконалення чинного законодавства	6	4
	Разом	54	76

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Наукова бібліотека (м.Ужгород, вул. Університетська, 14 <http://www.lib.uzhnu.edu.ua/>).

Технічні засоби – персональні комп'ютери, мультимедійні презентації.

Програмне забезпечення – операційна система, пакет Microsoft Office.

Інформаційні технології та засоби онлайн навчання: Система електронного навчання Moodle <https://moodle.uzhnu.edu.ua/>, електронний репозитарій ДВНЗ «УжНУ» <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/>, Google Meet, особиста електронна пошта

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Адміністративне право України. Повний курс: підручник. / Галунько В., Діхтієвський П., Кузьменко О., Стеценко С. та ін. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2018. 446 с.
2. Адміністративне право. Академічний курс: підручник: у 2 т. / В.Б. Авер'янов та ін. Київ: Юрид. думка, 2004. Т. 1. Особлива частина. 625 с.
3. Білозерська Т. О. Реформування публічної адміністрації в Україні як крок до європейської інтеграції. *Форум права*. 2007. № 2. С. 11–19.
4. Ковалів Ю. І. Абетка дисертанта: Методологічні принципи написання дисертації: посібник. Київ: Твім інтер, 2009. 460 с.
5. Кустовська О. В. Методологія системного підходу та наукових досліджень: Курс лекцій. Київ: Знання, 2009. 276 с.
6. Крушельницька О.В. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посібник. Київ: Кондор, 2003. 192 с.
7. Жихарева В.В., Сментина Н.В., Морозова І.В. Методологія наукових досліджень: навчальний посібник. Одеса: ОНМУ, 2026. 122 с.
8. Данильян О. Г. Методологія наукових досліджень: підручник. 2-ге вид., переробл. і доповн. Харків: Право, 2023. 488 с.

Допоміжна література

1. Про затвердження Порядку надання грантової підтримки наукової і науково-технічної діяльності за рахунок коштів державного бюджету: Постанова Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. №776. Офіційний вісник України. 2019. № 69. Ст. 2407.
2. Про Національний фонд досліджень України: Постанова Кабінету Міністрів України від 4 липня 2018 р. № 528. Офіційний вісник України. 2018. № 55. Ст. 1915.
3. Філіпенко А. С. Основи наукових досліджень: Конспект лекцій. Київ: Академвидав, 2004. 208 с.
4. Черній А. М. Дисертація як кваліфікаційна наукова праця: посібник. Київ: Арістей, 2004. 232 с.
5. Бакіров В.С., Лозовий В.С. Методологія наукових досліджень: навч. посіб. Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2020. 228 с.
6. Бірта Г., Бургу Ю. Методологія і організація наукових досліджень: навч. посібник. К.: Центр навчальної літератури. 2023. 142 с.
7. Вимоги до публікаційної етики наукового журналу. 2025. URL: <https://nauka.gov.ua/information/vymohy-do-publikatsiinoi-etyky-naukovohozhurnal>
8. Данильян О.Г., Дзьобань О.П. Методологія наукових досліджень: підручник. Х.: Право, 2019. 368 с.
9. ЄВВ з методології наукових досліджень: навч. посіб.: матеріали для підготовки до ЄВВ: вступ до аспірантури з усіх спеціальностей; уклад.: Л.О. Чернов. Х.: Право, 2025. 76 с.
10. Конверський А. Основи методології та організації наукових досліджень. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 350 с.

Веб-ресурси:

1. Міністерство освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/ua>
2. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
3. Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти: <https://naqa.gov.ua>
4. Офіційний сайт Одеської обласної універсальної наукової бібліотеки імені М.С. Грушевського. URL: <https://biblioteka.od.ua>
5. Перелік всіх українських наукових журналів у базах Scopus та Web of Science // Open Science in Ukraine. URL: <https://openscience.in.ua/ua-journals>
6. Реєстр наукових видань України. URL: <http://nf.v.ukrintei.ua/search>
7. Реєстр наукових фахових видань України. URL: <https://mon.gov.ua/nauka/nauka-2/atestatsiya-kadri-vishchoikvalifikatsii/naukovi-fakhovi-vidannya>
8. Сайт ДУ «Український інститут науково-технічної експертизи та інформації». URL: <http://www.uinte.i.ua>
9. Сайт науково-практичного журналу «Наука та інновації». URL: <https://scinneng.org.ua/ojs/index.php/ni>
10. Центр освітніх ініціатив. URL: <https://osvita.org>
11. Google Scholar. URL: <https://scholar.google.com>

12.Scopus. URL: <https://www.scopus.com>

13.Web of Science (© Clarivate). URL: <https://clarivate.com/academigovernment/scientific-and-academic-research/research-discovery-andreferencing/web-of-science>